

РЕШЕНИЕ

№ 6205

гр. София, 16.02.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 7 състав, в публично заседание на 23.01.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Маруся Йорданова

при участието на секретаря Виктория Вълчанова, като разгледа дело номер **11908** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 10, ал. 6 от Закона за семейните помощи за деца (ЗСПД).
Образувано е по жалба на Л. Т. А., гражданка на С. , ЕГН [ЕГН], представлявана от пълномощника си адв. П., срещу Заповед № ЗСПД/Д-С-КС/10867/22.10.2025г. издадена от и.д. Директор на ДСП- К. село, с която е отказано отпускане на еднократна помощ за детето Л. Д. А. – ученичка в четвърти клас за учебната 2025/2026г.
Заповедта на и.д. Директор на ДСП- К. село се оспорва като незаконосъобразна, издадена в нарушение на материалния закон и в несъответствие с целта на закона. Поддържа се, че чужденците имат право на социално подпомагане съгласно чл.39, ал.1,т.4 от Закона за убежището и бежанците /ЗУБ/. Поддържа се, че чужденците имат право на социално подпомагане съгласно Конституцията на Република България, чл.3, ал.5 от Закона за семейните помощи за деца /ЗСПД/ и чл.39, ал.1,т.4 от Закона за убежището и бежанците /ЗУБ/. Изложени са доводи, че разпоредбата на чл.3, ал.5 от ЗСПД противоречи на международни договори, които Република България е ратифицирала. Моли се за отмяна на оспорената заповед.
В с.з., жалбоподателката, редовно призована, не се явява и не изпраща представител.
Ответникът – И. д. директорът на Дирекция „Социално подпомагане“ – К. село, редовно призован за с.з не изпраща представител и не изразява становище по жалбата.
Съдът, като прецени събраните по делото доказателства, установи следното:
Жалбоподателката Л. Т. А. е гражданка на С. , ЕГН [ЕГН], с предоставена временна закрила, и майка на детето Л. Д. А., ЛНЧ [ЕГН], която през учебната 2025г. – 2026г. е записана като ученичка в четвърти клас в 34 Основно училище „С. Ш.“ – [населено място].

На 08.10.2025 г. жалбоподателката е подала Заявление – декларация вх. № ЗСПД/Д-С-КС/10867 за отпускане на еднократна помощ по чл. 10а от ЗСПД - за ученици, записани в първи, втори, трети и четвърти клас.

Въз основа на подаденото заявление И.д. директорът на Дирекция „Социално подпомагане“ – К. село издал процесната Заповед № ЗСПД/Д-С-КС/10867/22.10.2025г., с която е отказано отпускането на исканата помощ. В заповедта е посочено, че помощта се отказва на основание чл.3, ал.5 от ЗСПД , тъй като семейството няма предоставен статут на постоянно пребиваващи в Република България. Заповедта е връчена на 05.11.2025 г.

Жалбата е подадена в срок, от лице с правен интерес и срещу подлежащ на обжалване акт, поради което е допустима. Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Оспорената заповед е издадена от компетентен орган съобразно предоставените му правомощия, в изискуемата форма и съдържание и при спазване на административнопроизводствените правила.

Същата обаче е материално незаконосъобразна по следните съображения:

Отказът за отпускане на помощта по чл. 10а от ЗСПД е мотивиран с разпоредбата на чл. 3, т. 5 ЗСПД, според която право на семейни помощи за деца имат бременните жени – чужди граждани, и семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна.

Между страните липсва спор по отношение на фактите. Не е спорно обстоятелството, че Л. Т. А. и малолетното ѝ дете Л. Д. А. са граждани на С., както и че са със статут на предоставена временна закрила от Държавна агенция за бежанците при Министерски съвет, видно от приложената по делото карта на чужденец с хуманитарен статут (лист 7 от делото). Не се спори, че малолетното дете Л. Д. А. е записано в първи клас в четвърти клас в 34 Основно училище „С. Ш.“ – [населено място].

Спорен е въпросът относно противоречието на разпоредбата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД с други нормативни актове.

Безспорно като лице с предоставена временна закрила, жалбоподателката и семейството ѝ имат право на социално подпомагане, съгласно чл. 39 ал. 1, т. 4 от ЗУБ. В Закона за социалното подпомагане е предвидено отпускането на социални помощи и за лице с предоставена временна закрила. Същевременно претендираната помощ е по реда на ЗСПД, която е определена за "семейна помощ". Независимо от различното наименование на помощта, обвързването ѝ с посещение на детето в училище, водят до извода, че тя представлява вид социално подпомагане, тъй като отговаря на законовата дефиниция за социално подпомагане в чл. 2, ал. 2 от Закона за социалното подпомагане.

Спорът е правен и се свежда до въпроса дали са основания за отпускане на еднократна помощ по чл. 10а, ал. 1 от ЗСПД за детето. Според чл. 47, ал. 1 от Конституцията на Република България (КРБ), отглеждането на децата до пълнолетието им се подпомага от държавата. Освен това Конституцията е прогласила и правото на гражданите на социално подпомагане (чл. 51, ал. 1). Съответно, съгласно чл. 26, ал. 2 КРБ чужденците, които пребивават в Република България имат всички права по тази Конституция с изключение на правата, за които Конституцията и законите изискват българско гражданство. От своя страна Законът за убежището и бежанците (ЗУБ) определя условията и реда за предоставяне на закрила на чужденци на територията на Република България, както и техните права и задължения, като в чл. 39, ал. 1, т. 4 от същия изрично е предвидено, че чужденците с предоставена временна закрила (каквото е предоставена на жалбоподателката) имат право на социално подпомагане.

По силата на чл.3 т. 5 от ЗСПД право на семейни помощи за деца имат бременните жени - чужди граждани, и семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна. Тази норма е в противоречие с нормите на Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29.04.2004 г. и Директива 2011/95/ЕС/ на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. които макар и да нямат директен ефект за България като държава членка, обвързват същата по отношение на резултата, който трябва да бъде постигнат, а именно получаване на необходимото социално подпомагане, което да е равностойно на предвиденото за гражданите на държавата членка. След като държавата ни не е ограничила предоставянето на социални помощи на лицата, на които е предоставен статут, само до основните обезщетения, то с издадената заповед ограничаването на помощите е недопустимо.

Спорът е правен и се изразява в това има ли право жалбоподателя на социални помощи по реда на ЗСПД. За да прецени дали жалбоподателя е носител на правото на социални помощи, то е следвало органът да събере доказателства дали той и децата му притежават хуманитарен статут или разрешение за постоянно пребиваване. Хуманитарният статут представлява международна закрила. Разпоредбата на чл. 3 т. 5 ЗСПД не урежда хипотеза на предоставена международна закрила /хуманитарен статут/, но предвижда такива права за чужденци на реципрочна основа, ако е предвидено в международен договор или в друг закон. В друг закон – чл.32, ал. 1 ЗУБ е предвидено, че чужденците с предоставен статут на бежанец и хуманитарен статут имат всички права и задължения на българските граждани с изброени изключения и ограничения въведени със закон. В ЗУБ, който е специален закон по отношение на бежанците, няма ограничения в правата на достъп до социалната система, освен предвидените със закон. Няма ограничение в правата на чужденците с международна закрила /хуманитарен статут/ и няма уредба по отношение на тези лица според чл. 3, т. 5 ЗСПД, но пък същата разпоредба не е окончателна и не урежда изчерпателно хипотезите, за да се приеме, че е забранителна, а и препраща към друг закон или международен договор, по който Република България е страна.

На следващо място, цитираната норма на чл. 3, т. 5 ЗСПД не е съобразена с Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29.04.2004 г. относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила, и Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила.

В т. 45 от Преамбюла на Директива 2011/95/ЕС е прието, че с цел да се избегнат социални трудности е уместно на лицата, на които е предоставена международна закрила, да се осигури адекватна социална помощ и средства за издръжка, без дискриминация в контекста на социалното подпомагане. По отношение на социалното подпомагане, условията и редът за предоставяне на основни обезщетения на лицата, на които е предоставен статут на субсидиарна закрила (каквото е и настоящия случай), следва да се определят от националното право. Възможността за ограничаване на това подпомагане до основните обезщетения трябва да се разбира в смисъл, че обхваща най-малко минимален гарантиран доход за съответното лице, помощи в случай на заболяване или бременност и семейни помощи за деца, доколкото такива обезщетения се предоставят на гражданите съгласно националното право.

Нормата на чл. 29, § 1 от Директива 2011/95/ЕС, предвижда, че по отношение на социалното

подпомагане условията и редът за предоставяне на основни обезщетения на лицата, на които е предоставена международна закрила, се определят съобразно националното право. Съгласно §2 на разпоредбата възможността за ограничаване на това подпомагане до основните обезщетения трябва да се разбира в смисъл, че обхваща най-малко минимален гарантиран доход за съответното лице. В този смисъл семейните помощи за деца следва да се разглеждат именно като средство за осигуряване на гарантиран минимален доход и като едно от основните обезщетения, които не подлежат на ограничаване.

Предвид гореизложеното, националната правна уредба, ограничаваща възможността за предоставяне на помощи за деца на чужденци, пребиваващи и отглеждащи децата си на територията на Република България с предоставена временна закрила по реда на чл. 39, ал. 1, т. 1 ЗУБ, противоречи на Общностното право и не следва да бъде прилагана.

С оглед изложеното дотук отказът за отпускане на помощта по чл. 10а ЗСПД се явява незаконосъобразен поради противоречие с материалния закон и в несъответствие с целта на закона.

Оспорената заповед следва да се отмени, а преписката да се върне на административния орган за ново произнасяне при съобразяване с дадените по-горе указания по прилагане на закона.

Воден от горното и на основание чл. 172, ал. 2, предл. второ и чл.173, ал.2 от АПК, Административен съд София – град, III отделение, 7-ми състав

Р Е Ш И :

ОТМЕНЯ по жалба на Л. Т. А., гражданка на С., ЕГН [ЕГН], представлявана от пълномощника си адв. П., срещу Заповед № ЗСПД/Д-С-КС/10867/22.10.2025г. издадена от и.д. Директор на ДСП- К. село, с която е отказано отпускане на еднократна помощ за детето Л. Д. А. – ученичка в четвърти клас за учебната 2025/2026г.

ВРЪЩА преписката на Дирекция „Социално подпомагане“ – К. село за ново произнасяне в съответствие с дадените указания за тълкуване и прилагане на закона.

Решението не подлежи на обжалване.

СЪДИЯ: